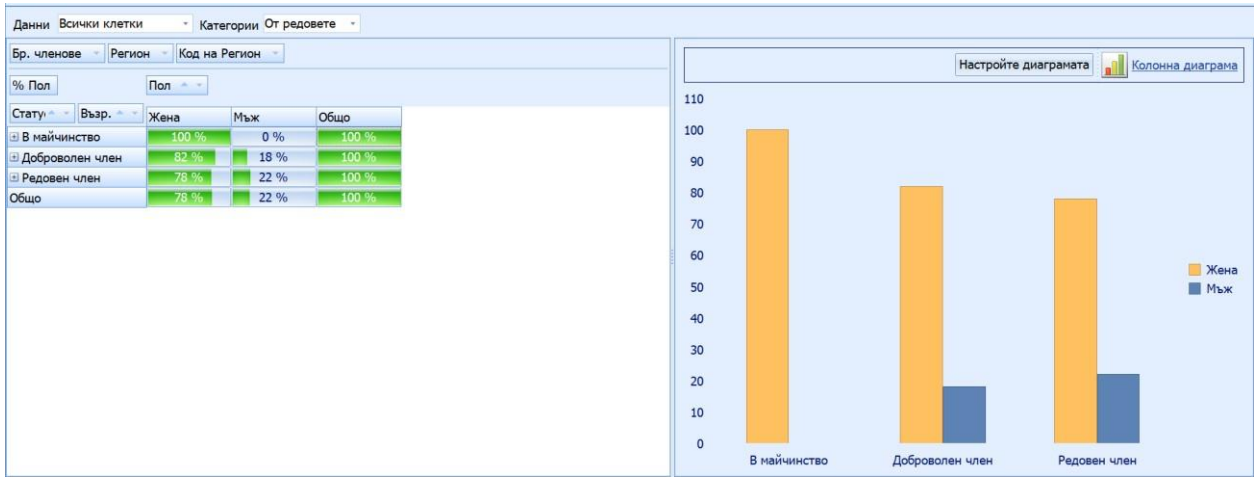
СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ПРЕДЛОЖЕНИЕ ДО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ФАКУЛТЕТ ПО ФАРМАЦИЯ В СТРУКТУРАТА НА БУРГАСКИЯ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Управителният съвет на Национална аптечна браншова организация,** Писмо с вх. № 18-149/22.04.2025 г. чрез ситемата Eventis	Съгласно решения в заседание 1 и 6 на УС на НАБО, колективният орган на Организацията счита, че увеличението на броя на магистър -фармацевтите не води до увеличаване на наличните на трудовия пазар качествени кадри , което същевременно и не попълва недостига от персонал в аптеките. Наблюденията на организацията са, че повечето новоизлезли кадри с е вливат в други индустрии – търговия на едро, клинични изпитвания на нови лекарства и прочее. НАБО като работодателска организация подкрепя идеята за създаването на качествени кадри, които всеки един работодател притежаващ аптеки ще има възможността да избере на база компетентност на лицата и конкуренция. Намаляването на интереса към отварянето на нови аптеки, а също и интересът на работещите в сферата допринася за липсата на кадри имного свободни места. Но това не води директно до изводът, че е необходим неконтролируем брой новосъздадени кадри. При такава хипотеза се очаква понижаване на качеството на кадрите и влошаване на обслужването. Друг последващ риск е съществуващата опасност в дългосрочен план от увеличаването броя на кадри те и формирането на излишък от магистър - фармацевти, което още повече да занижи качеството на работата в аптеките. При тези условия фармацевтите е най -вероятно да потърсят реализация извън границите на страната. При така изложените мотиви, НАБО заема неутрална към негативна позиция по отношение на отваряне на нов факултет по фармация в страна.	Приема се за сведение	Съгласно т. 4.3. "Насоки на националната политика по отношение на откриване на нови ПН/СРП в съществуващи ВУ, факултети, филиали, колежи" на НКВОРБ се допуска откриване на СРП Фармация в БДУ „Асен Златаров“

2.	**Управителният съвет на Български фармацевтичен съюз,** Писмо с вх. № 0103-174/04.04.2025 г. от Министерски съвет чрез системата Eventis	С настоящето Управителният съвет на Български фармацевтичен съюз представя становището си относно необходимостта от увеличаване на броя на обучаваните студенти, чрез създаване на факултет по Фармация към Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас. В качеството ни на съсловна организация на магистър-фармацевтите, които упражняват професията си и предвид заложените в законодателството изисквания БФС да създава и води национален електронен регистър и регионални регистри на членовете си, Ви уведомяваме, че **няма необходимост от увеличаване на броя на обучаваните студенти, чрез създаване на пореден шести факултет по Фармация на територията на Република България.** Българският фармацевтичен съюз (БФС) е съсловна, професионална организация на магистър – фармацевтите в Република България. Основни цели на БФС са да ръководи, регулира, развива и представлява фармацевтичната професия. В тази връзка БФС е и институцията, разполагаща с достоверна информация за състоянието на човешките ресурси в сектора Фармация, както на територията на РБългария, така и на територията на останалите страни членки на ЕС. Предоставяме на вашето внимание информация основаваща се на данни от Националния регистър на БФС и други официални източници, които се събират и анализират периодично за състоянието на работната сила от магистър-фармацевти в страната. *Анализ на структура на фармацевтите по пол, възраст и месторабота* Броят на магистър-фармацевтите вписани в регистъра на БФС към 23.05.2024 г. е 7402 души, от които 7218 упражняват професията на територията на регионалната колегия в която са установени на работа, 101 жени са в майчинство и временно не практикуват, 83 души членуват доброволно в организацията. Съотношението на половете сред практикуващите магистър-фармацевти е 78% (5791) към 22% (1611) в полза на нежната половина от съсловието. Тази тенденция се запазва през последните години и остава близка до европейските показатели.	Приема се за сведение	Съгласно т. 4.3. "Насоки на националната политика по отношение на откриване на нови ПН/СРП в съществуващи ВУ, факултети, филиали, колежи" на НКВОРБ се допуска откриване на СРП Фармация в БДУ „Асен Златаров“

Структура на фармацевтите по статус в организацията и пол

Най-много практикуващи фармацевти 24,23% (1749 души) има във възрастовата група между 31 - 40 години, като броят им намалява на половина след седемдесет годишна възраст 11,44% (826 души). Съотношението на фармацевтите в трудоспособна и над трудоспособна възраст е 75% към 25%, като **ясно се откроява тенденцията на подмладяване на работната сила през последните 10 години.**

Структора на магистър-фармацевтите по възрастови групи

89% от практикуващите фармацевти упражняват своята професия в аптечната мрежа в страната. Големият процент се дължи и на факта, че инструментите за контрола на задължителното членство, като условие за упражняване на професията са много поефективни спрямо работещите в аптеките

фармацевти. Интегрирането на електронния национален регистър на БФС към НЗИС и въведените автоматични удостоверителни вериги в процеса на работа с електронни медицински документи, подобри значително вътрешно-съсловния контроли по отношение правоспособността на фармацевтите в аптеките и спазването на изискванията на Закона за здравето и ЗСОМФ относно задължителното членство. От друга страна, за длъжности като медицински/търговски представител, инспектор, преподавател и др., при които за назначаване се изисква фармацевтично образование, но не се изисква удостоверение за членство в съсловната организация от страна на работодателя, броя на вписаните в регистъра членове е твърде нисък.

Разпределение на фармацевтите според типа месторабота

Анализ на осигуреността с аптеки и фармацевти

Изследването се основа на обобщаване, съпоставяне и анализ на информацията от Регистър на Българския фармацевтичен съюз към 31.12.2022 г., информация за средногодишното население в България по данни на НСИ към 2021г., обобщена

информация за общия брой жители (реално пребиваващи) по данни от анкетни карти на общините, обобщена информация за броя на аптеките и броя на фармацевтите събрана в хода на изработване на областните аптечни карти, както и изчислената съгласно методиката на Областната аптечна карта (ОАК) минимална осигуреност от аптеки и фармацевти по области.

Данни за осигуреността на национално ниво

Средно годишно население за 2021 г.) НСИ,	Брой аптеки за обслужване на населението	Минимален брой аптеки за обслужване на населението (ОАК)	Минимален брой фармацевти (ОАК)	Брой фармацевти в аптеките БФС (	Излишък (+) / недостиг (-) на аптеки	Излишък (+) / недостиг (-) на фармацевти
6877744	**2838**	**2570**	**6975**	**5958**	**(+) 268**	**(-) 1017**

Данните на национално ниво показват, че броя на аптеките за обслужване на населението надвишава необходимия минимален брой, изчислен по методиката на ОАК с 10,43%. При средно годишно население в България от 6 877 744 души, броя на аптеките е 2838, като на 10 000 жители се падат средно по 4,13 аптеки. На практика осигуреността с аптеки в България е с около 22% по-голяма от средната за европейските държави и с 6% по-голяма от минимално определената с ОАК.

Обръщаме внимание, че към 23.05.2024 г. само за по-малко от година и половина, броя на аптеките за обслужване на населението (3079) е нараснал с 8% (247) или общо 515 повече спрямо минимално заложените в ОАК.

Сравнителен анализ на осигуреността в ЕС и, в България към началото на 2023 г. и минимално заложената осигуреност съгласно методиката на ОАК

Осигуреност	Брой жители обслужвани от една аптека	Брой аптеки на 000 жители	Брой магистър фармацевти ,000 на жители10	Брой магистър фармацевти в една аптека
EU	**4122**	**3,23**	**7,3**	**3**
BG реална	**2423**	**4,13**	**8,66**	**2,10**
BG (ОАК)	**2676**	**3,90**	**10,14**	**2,71**

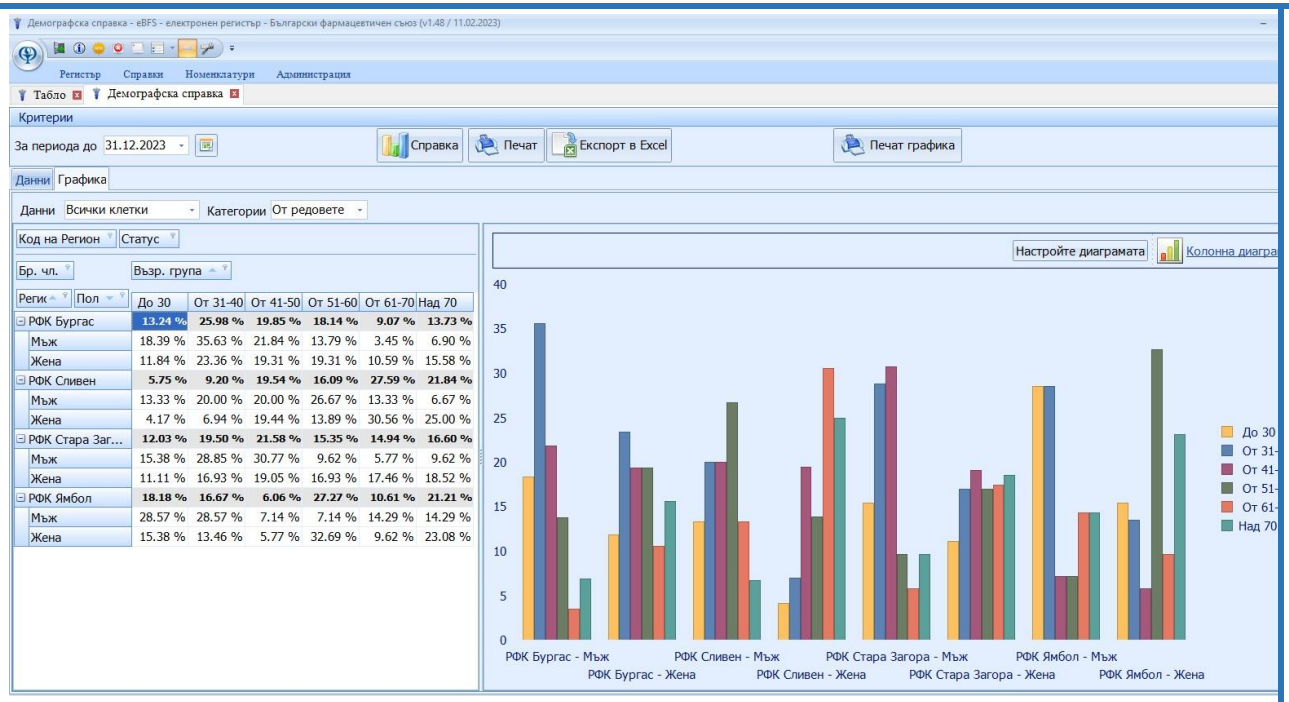
Броят на магистър-фармацевтите у нас също надвишава средноевропейските показатели с около 16%, като в България се падат 8,66 фармацевта на 10 000 жители, срещу 7,3 за ЕС. Въпреки високия брой фармацевти, ясно се очертава техния недостиг в аптеките. Осигуреността на магистър-фармацевтите в една аптека в страната е средно 2,1 души (при 2,71 изчислена по методиката на ОАК), срещу 3-ма за ЕС. **Причината за това е поголемият брой аптеки на глава от населението в сравнение с ЕС, като една българска аптека обслужва средно 2423 жители, докато средната стойност за ЕС е 4122 жители.** На този фон недостигът от фармацевти за обезпечаване на работата само на изчисленият по методиката на ОАК минимален брой аптеки е 1017 фармацевта при осигуреност 85,42%, като недостига за осигуряване на всичките действащи към момента аптеки за обслужване на гражданите (без да се отчитат болничните аптеки около 203 бр. и необходимия за тях персонал от фармацевти) е над 1700 специалисти (29% неосигуреност). Единствено в област София-столична средната осигуреност с фармацевти 3,22 на аптека, надминава изчислените за региона 2,72.

Липсата на допълнителни демографски и географски критерии, като минимално отстояние между аптеките, определен минимален брой жители и др. при разкриването на аптеки, е причина **нарастването на броя на фармацевтите да води до нарастване на броя на аптеките, а не до увеличаване на персонала в тях.** Недостигът на квалифицирана работна сила в аптеката допълнително влошава качеството на фармацевтичните услуги, води до изкривявания и риск за спазване на Правилата за Добра фармацевтична практика, като в някои аптеки магистър-

фармацевта дори не присъства през цялото обявено работно време, или още по-лошо, ръководителят на аптеката никога не е стъпвал в нея.

В контекста на Вашето искане за становище, предоставяме извадка от анализ и оценка на състоянието на работната сила от магистърфармацевти на регионално ниво за Югоизточния регион на планиране

Югоизточният регион за планиране включва областите Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол.
Структурата на населението според преброяването от 2021 г. показва, че 21,5% от населението е над 65г., спрямо 21% за България. Районът спазва тенденцията за позастаряло население, където то е 24,5% от популацията. Относителният дял на бедните спрямо линията на бедност в Югоизточния район е 26,3 – най-високия спрямо всички райони и по-висок от средния за страната 22,1.
Структурата на практикуващите фармацевти показва, че 16,7% от фармацевтите са на възраст над 60 г., спрямо 26% за страната. На тази обща картина обаче, се откроява област Сливен където делът на фармацевтите в над трудоспособна възраст е над 24%. Възрастовата група 31-40 години е близо 17,84%, спрямо 24% на национално ниво, като най-високо е представена в област Бургас 25,98%, а най-ниско във област Сливен където е едва 9.2%
79,8% от фармацевтите са жени, а 20,2% са мъже, което съответства на националните показатели.

Структура по възрастови групи и пол – Югозизточен регион

Броят на аптеките в Югоизточния регион към 31.12.2022 г. е 469 при минимално необходими 376, което определя много добра осигуреност от аптеки в региона. Данните обаче показват силно изразено неравномерно разпределение на аптеките, като осигуреността им в област Бургас (125%) и област Стара Загора (117%) е над средната за страната, а в областите Сливен и Ямбол се наблюдава дефицит от аптеки, като найосезаем е в област Сливен, с дефицит над 39%.
С изключение на област Бургас, където броя на практикуващите фармацевти е над минималния определен за областта, във всички останали области от региона се наблюдава голям недостиг от фармацевти. Най-изразен е недостига в област Сливен, където дефицита е с над 40%.

Въпреки високият брой на фармацевти в област Бургас осигуреността им там е най-ниска за целия регион. В една аптека работят средно по 1,56 магистър-фармацевта, срещу 2,1 за страната. **Това се дължи на прекалено големия брой аптеки, които са разположени неравномерно, предимно в областния център гр. Бургас.**

Данни за осигуреността в Югоизточния регион за планиране

Район Югоизточен	Средно годишно население НСИ, 2021 г.)	Общ брой жители - реално пребиваващи (ОАК)	Брой аптеки за обслужване на населението (ОАК)	Минимален брой аптеки за обслужване на населението ОАК	Минимален брой магистър - фармацевти (ОАК)	Брфй фармацевти в аптеките БФС	Излишък (+) /недостиг (-) на аптеки	Излишък (+) / недостиг (-) на магистър-фармацевти	бр. магистър фармацевти работещи в една аптека
Общо за района	**1015225**	**1077635**	**469**	**376**	**1020**	**789**	**93**	**-231**	**1,68**
Бургас	409227	429192	261	144	393	406	**117**	**13**	**1,56**
Сливен	181305	191332	51	83	222	89	**-32**	**-133**	**1,75**
Стара Загора	309270	323719	121	103	281	236	**18**	**-45**	**1,95**
Ямбол	115424	133392	36	46	124	58	**-10**	**-66**	**1,61**

Видно е от становището на ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Бургас проф. д-р Христо Бозов, че са използвани и цитирани именно данните от нашите анализи, но са неправилно интерпретирани, поради което не споделяме посоченото становище. Усилията на отговорните институции следва да се насочат към регулирането и равномерното разпределение на аптеките, а не към производството на магистър фармацевти. При сегашната регулация на търговията на дребно с лекарства инвестицията в създаването на нови кадри е неоправдана, тъй като както вече подчертахме **нарастването на броя на фармацевтите води до нарастване на броя на аптеките, а не до увеличаване на персонала в тях и подобряване на качеството на предоставяните фармацевтични услуги.**

Република България се отличава с брой магистър-фармацевти на глава от населението - 8,6 на 10 000 души, което е по-висока стойност в сравнение със средноевропейския показател от 7,3 маг.-фарм. на 10 000 души, като **стойностите за югоизточния район на планиране са дори над националните показатели.**

Прогностични модели за планиране и оценка на осигуреността с магистърфармацевти в България

Въз основа на натрупаните данни от Националния регистър на БФС през последните 10 години са разработени модели за прогнозиране, планиране и оценка на работната сила от фармацевти, актуални резултати и заключения, които предоставяме на вашето внимание.

Прогностичен модел за планиране на приема на студенти за обучение по държавна поръчка за ОКС „магистър“ в ПН „фармация“.

Прогностичният модел се основа на Регистър на Българския фармацевтичен съюз на лицата, които имат право да упражняват регулирана професия на магистър-фармацевт в България, приетите Решения на Министерски съвет (РМС) за определяне на прием на студенти по държавна поръчка след 2010 г., дял на дипломираните магистър-фармацевти и избора им да практикуват професията, броя напуснали съсловната организация, заминалите за чужбина и хипотезата за конвергентност на прогнозата за населението на България на НСИ до 2070г.

Прогностичен модел за осигуряване на населението с лица с професионална квалификация „магистър-фармацевт“ до 2035г.

Държавна поръчка за прием на студенти I-ви курс		Година на дипломиране прогноза	K1	Общо практикуващи към на дипломиране	K2	Спредх.	Промяна спрямо предходната година в %	D	E
Учебна година	P								
						6861		6 813 132	10,1
2017/18	356	**2023**	288	7149	104	7045	3	6 787 326	10,4
2018/19	340	**2024**	275	7320	106	7214	2	6 761 521	10,7
2019/20	344	**2025**	279	7493	109	7384	2	6 735 715	11
2020/21	310	**2026**	251	7635	111	7524	2	6 694 065	11,2
2021/22	350	**2027**	284	7808	113	7695	2	6 652 415	11,6
2022/23	345	**2028**	279	7974	116	7858	2	6 610 764	11,9

2023/24	401	**2029**	325	8183	119	8064	3	6 569 114	12,3
2024/25	400	**2030**	324	8388	122	8266	3	6 527 464	12,7
2025/26	400	**2031**	324	8590	125	8465	2	6 487 019	13
2026/27	400	**2032**	324	8789	127	8662	2	6 446 574	13,4
2027/28	400	**2033**	324	8986	130	8856	2	6 406 128	13,8
2028/29	400	**2034**	324	9180	133	9047	2	6 365 683	14,2
2029/30	400	**2035**	324	9371	136	9235	2	6 325 238	14,6

Формулата изведена, чрез Прогностичния модел:

E = C * 1000 / D

C = C предх. + Δ K;

Δ K = K1 – K2;

K1 = P*81%;

K2 = (C предх. + K1) * 1,45%,

<u>където:</u>

E (%) – Осигуреност на магистър-фармацевтите/10 хил. души население (България) за съответната година на дипломиране;

C (бр.) – състоянието на раб. сила магистър-фармацевти към 31.12. на годината на дипломиране;

C предх. – състояние на работната сила магистър-фармацевти към 31.12. на годината предхождаща годината на дипломиране;

K1 (бр.) – магистър-фармацевти избрали да практикуват професията (вписани в регистъра на БФС в рамките на наблюдаваната календарна година);

K2 (бр.) – магистър-фармацевти прекратили своята практика (заличени от регистъра на БФС в рамките на наблюдаваната календарна година);

D (бр.) – прогноза за населението на България при хипотеза на конвергентност;

P (бр.) – годишен прием на студенти държавна поръчка общо за страната;

Коефициентите К1 и К2 са формирани на исторически принцип въз основа на извадки от Националния регистър на БФС - за броя на вписаните и броя на заличените от регистъра магистър-фармацевти.

С първата извадка, на база очаквания брой завършващи по държавна поръчка за страната 1260 студенти в ПН „фармация“, ОКС „магистър“ за периода от 2019 г. – 2022 г. вкл., спрямо вписалите се завършили в същия период магистър-фармацевти -1020, се изчислява с максимална точност процентният коефициент К1 – магистър-фармацевти избрали да практикуват професията. За този период е установено, че средно 81% от очаквания брой завършващи студенти са се вписали в регистъра на БФС.
Втората извадка, представляваща магистър-фармацевти, отпаднали от регистъра на БФС (загубили права, заминали зад граница и починали) се поставя в съотношение спрямо вписани магистър-фармацевти за периода от 2018 г. - 2022 г. вкл. От получените изчисления се извежда коефициент К2 –магистър-фармацевти, прекратили своята практика. За посочения период е установено, че средно 1,45% от фармацевтите на годишна база прекратяват своята практика и не се вписват отново в регистъра.

От направените изчисления и резултати наблюдаваме, че състоянието на работната сила в България се повишава и данните от Прогностичния модел го доказват. Същевременно прогнозата показва, че осигуреността за България в следващите години ще търпи **бърза промяна в следствие на увеличения прием на студенти държавна поръчка** и към края на 2035 година осигуреността с магистърфармацевти на 10 000 души от населението в България според модела се предвижда да бъде 14,6, което е два пъти над средноевропейските показатели към настоящия момент (7,3 на 10 000 души).

Трябва да се отбележи, че демонстрираният по-горе модел извежда прогноза за осигуреност за всички фармацевти, вписани в регистъра на БФС, практикуващи професията, във всички области на фармацията, независимо от членствения им статус и типа на месторабота, като функция от определения от държавата с решения на Министерски съвет (РМС) прием на студенти по „Фармация“.

Ограничение на модела е, че не включва завършилите фармацевти в чужбина и завърналите се в България. В допълнение трябва да отбележим, че през последните години, особено след откриването на няколко нови фармацевтични факултета се

наблюдава рязко увеличение на броя на прехвърлянитe от чуждестранни ВУЗ български студенти. Същевременно над 50 дипломирани в чужбина фармацевти, предимно от Украйна и от други държави получават ежегодно от Министъра на здравеопазването признаване на професионална квалификация да упражняват фармацевтичната професия в страната.

Посочения модел както и резултатите от него за 2016 г. бяха изпратени с изх. № 097/04.04.2016 г. до председателя и членовете постоянната Комисия по образованието и науката към 43-то НС, до председателя и членовете на постоянната Комисия по здравеопазване към 43-то НС, до зам.-министър-председател по координация на европейските политики и институционалните въпроси, до министъра на образованието и науката, до министъра на здравеопазването, до председателя на НАОА и членовете на акредитационния съвет на НАОА, като за периода 2017 г. – 2023 г. нямаше рязка промяна в определените по РМС бройки за държавна поръчка. Притеснителен е фактът, че под натиска на университетите обучаващи фармацевти за последната година приема е рязко увеличен с 16,23% (56) спрямо последната учебна година. Появата на пореден фармацевтичен факултет само ще увеличава натиска върху институциите от страна на учебните заведения.

Съгласно Закона за висшето образование и Директива 2005/36 фармацевтичната професия е регулирана. В тази връзка е нужно държавата да упражнява пълен контрол и да регулира, както провежданото обучение, така и броя на обучаваните специалисти. Настояваме Министерски съвет, Министерство на образованието и науката и висшите училища да съобразят ежегодния план-прием с представените прогнози с цел постигане на кохезия сред медицинските професии, запазване качеството на обучението, атрактивност и възможност за кариера на завършилите, както и с цел предотвратяване на ненужно генерирана безработица и намаляване на работните заплати.

Предупреждаваме, че определяне на максимален брой за прием на студенти по държавна поръчка за обучение по регулирана професия магистър-фармацевт над 400 души/годишно е неоправдано и ще доведе до девалвация на професията.

Аналитичен модел за оценка на осигуреността с магистър-фармацевти в аптечната мрежа за обслужване на населението в България

Прогностичният модел е изграден върху анализ на данните от ИС на БФС за лицата, които упражняват професията в аптечната мрежа за обслужване на населението в България, в периода от внедряване на системата до края на 2023г., прогнозата за населението на България на НСИ до 2080 г. при хипотезата за конвергентност[1] и показателите за осигуреност с магистър-фармацевти, определени с методиката за изработване на ОАК.

Вписнаите в регистъра на БФС фармацевти според техния статус

Година	Състояние на раб. сила магистърфармацевти към 31.12. на съответната година (бр.)	доброволни членове на БФС	в майчинство	практикуващи фармацевти	практикуващи фармацевти в аптеки за обслужване на населението
2015	5975	33	39	5903	5238
2016	6131	33	69	6029	5350
2017	6352	40	72	6240	5537
2018	6453	46	88	6319	5607
2019	6468	35	87	6346	5631
2020	6585	40	78	6467	5738
2021	6608	44	95	6469	5740
2022	6861	60	86	6715	5959
2023	7085	78	94	6913	6134

На таблицата са представени реални данни от електронния национален регистър на БФС за броя на магистър-фармацевти към 31-ви декември на съответната календарна година, които са с непрекъснати членствени права според статуса им на членство в организацията, като са изведени отделно и данните за практикуващите фармацевти в аптечната мрежа за обслужване на населението, като част от всички практикуващите фармацевти, упражняващи професията. Данните са натрупани за период от девет години, след внедряването на ИС на БФС в края на 2014г. и

[1] Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки

отразяват реалното състояние на членствената маса в резултат на процесите на вписване на нови членове, вътрешни и външни миграционни процеси, загуба на членствени права поради прекратяване на професионалната практика или смърт, отразени в регистъра през съответната календарна година. Данните показват ясна тенденция към стабилно нарастване на членската маса.

Корелационният анализ на данните за практикуващите фармацевти в аптечната мрежа за обслужване на населението показва стохастична статистическа линейна положителна зависимост на увеличаване броя на фармацевтите с течение на времето, с коефициент на определеност $R^2 = 0.9518$

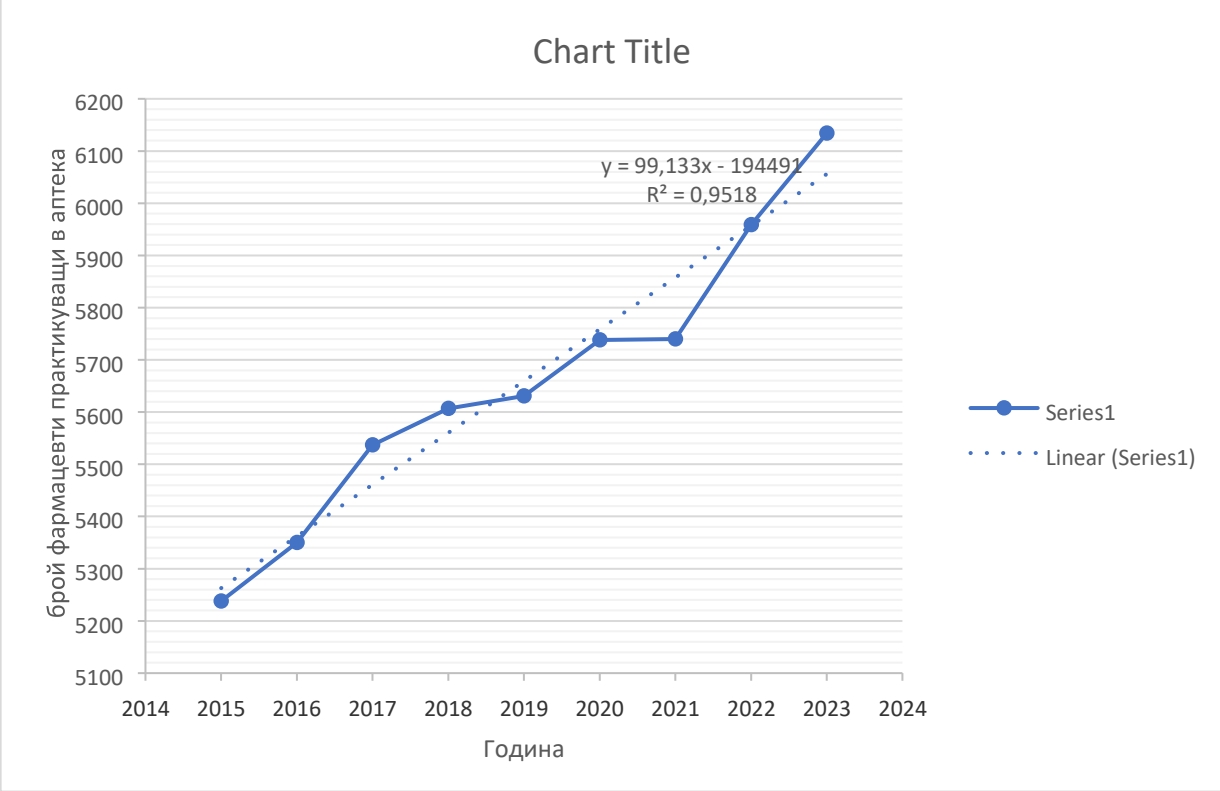

Figure 5 Корелационен анализ на броя на фармацевтите практикуващи в открити аптеки за периода 2015 – 2023 г.

Може да се обърне специално внимание в областта на графиката за периода 2020 – 2021 г. пандемията от COVID 19, където се наблюдава застой в динамиката на

нарастване броя на фармацевтите. По-задълбочен анализ на данните от регистъра показва, че причини за това са както намаленото желание на новодипломираните студенти да започнат работа в аптеки точно в разгара на пандемията, така и високия процент на преустановилите да практикуват, вкл. поради настъпване на смърт, като броя на новопостъпилите членове е изравнен с напусналите системата. Рязкото покачване в периода 2021 г. – 2022 г. възстановява динамичния ред, което обуславя и високия процента на определеност (95,2%) за интервала на наблюдение, със стъпка на нарастване средно 103 души на годишна база.

На базата на корелационния анализ и прогнозата за населението на България на НСИ до 2080 г. и чрез прилагане на аритметична прогресия, е изграден модел за оценка осигуреността с магистър-фармацевти в България до 2035 година.

Модел за оценка осигуреността с магистър-фармацевти в аптеките за обслужване на населението в България

Година	Практикуващи фармацевти в аптеките за обслужване на населението	Прогноза за населението на България при хипотеза за конвергентност (НСИ)	Осигуреност с фармацевти на 10 хил. души население (в края на съответната календарна година)
2015	5238	7 168 009	7,3
2016	5350	7 127 729	7,5
2017	5537	7 087 449	7,8
2018	5607	7 047 169	8
2019	5631	7 006 889	8
2020	5738	6 942 142	8,3
2021	5740	6 838 937	8,4
2022	5959	6 813 132	8,7

2023	6134	6 787 326	9
2024	6237	6 761 521	9,2
2025	6340	6 735 715	9,4
2026	6443	6 694 065	9,6
2027	6546	6 652 415	9,8
2028	6649	6 610 764	10,1
2029	6752	6 569 114	**10,3**
2030	6855	6 527 464	10,5
2031	6958	6 487 019	10,7
2032	7061	6 446 574	11
2033	7164	6 406 128	11,2
2034	7267	6 365 683	11,4
2035	7370	6 325 238	11,7

Получените данни показват плавно нарастване на практикуващите в аптеки фармацевти, като в края на 2029 г. техният брой се очаква да достигне минималните стойности на осигуреност от 10,3 фармацевта на 10 хил. жители, изчислени в съответствие с методиката на изработване на ОАК.

При вземане на решението за увеличаване на броя на факултетите по фармация следва да се има предвид, че първият випуск от специалисти на новата структура ще завърши след 6 години. През този период в сектора ще са навлезли допълнително над 1000 новозавършили магистър-фармацевти в страната, което ще надхвърли необходимия брой фармацевти.

Представените модели могат успешно да бъдат използвани за извличането на позадълбочени данни за осигуреността на магистър-фармацевти в националната здравна система, могат да служат за статистически цели и прогнози.

Моделът за планиране на приема на студенти за обучение изчерпателно отчита и анализира достигнатата обективна и съдържателна информация при процеса на утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти по държавна поръчка в ПН „магистър“, ОКС „фармацевт“ във висшите училища в страната през съответната академична година.

Моделът за оценка осигуреността с магистър-фармацевти в аптеките за обслужване на населението в България, може да даде обективна и достоверна информация за текущото състояние на работната сила от фармацевти, както и да очертае прогноза за промяната на състоянието на работната сила за бъдещи периоди.

По отношение на съществуващите висши учебни заведения БФС направи проучване за броя на определените места за обучение на студенти държавна поръчка в ОКС „магистър“ по професионално направление „Фармация“ за учебната 2023 – 2024г. - МУ София, МУ Пловдив, МУ Плевен, МУ Варна и Софийски университет „Св.Климент Охридски“. Местата за обучение в специалност Фармация във всички Фармацевтични факултети според Решенията на Министерския съвет спрямо капацитета, определен от Националната агенция за оценяване и акредитация е **60%**. Следователно няма необходимост от нови висши училища предвид близостта на част от съществуващите до област Бургас – МУ Варна и МУ Пловдив.

Факултет	Общ капацитет по акредитация от НАОА	Капацитет за годишен прием по НАОА	Бройки по РМС на МС	Заетост по РМС спрямо капацитет от НАОА
Варна	470	94	73	78%
МУ София	1300	260	120	46%
Пловдив	800	160	100	63%
Плевен	450	90	53	59%

СУ София	500	100	55	55%
2023-2024			**401**	**60%**

Обръщаме още веднъж внимание, че преценката за необходимостта от съответните специалисти следва да се съобрази към момента на фактическо придобиване на образователно-квалификационната степен, а – не към настоящия момент. Следователно, БФС счита, че не е налице нарастваща нужда от магистри по Фармация, а тази нужда ще намалява през годините. При анализа на необходимостта от нови учебни структури, който МЗ ще подготви, следва да се има предвид, че през последните години бяха увеличени многократно съществуващите бази за обучение на магистри по Фармация с откриването на нови Фармацевтични факултети в София, Пловдив, Варна и Плевен. Няма мотиви за продължаващо увеличение на броя на базите за обучение по критерий брой на обучавани.

Относно конкуренцията между висшите училища, следва да се посочи, че тази конкуренция е относителна, като се има предвид, че от републиканския бюджет се предоставят субсидии на съществуващите факултети. Така, разкриването на нов факултет към Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас, ще доведе не до реална конкуренция, а – до борба между висшите училища за субсидии и тяхното изразходване. Според данни на висшите училища държавната субсидия за обучението на 1 студент фармацевт през последните години е в рамките между 8 000 лв. и 11 000 лв. и е сред най-високите в страната (само обучението на медици и стоматолози е по-скъпо). Новата структура ще трябва да направи вложения в материална база и други инвестиции в размер на стотици хиляди левове. Обратното би означавало ниско качество на образованието. Следователно, мотивът за конкуренцията между висшите училища, всъщност води до по-големи разходи на държавата и до понижаване на ефективността на обучението. Именно, политиката на държавата в сферата на висшето образование през последните две години е на реформиране, съкращаване на ненужни структури и увеличаване на ефективността на съществуващите бази.

БФС призовава Министерския съвет при взимането на решение за откриване на нов пореден факултет да има предвид, че:

- Увеличението на броя на магистър-фармацевтите не отговаря на реалните нужди на страната. Тази тенденция е в особен дисонанс с развитието при останалите медицински специалисти (напр. специалисти по здравни грижи).
- Увеличението на броя на магистър-фармацевтите не води до увеличаване и попълване на недостига от персонал в аптеките, а предимно до отварянето на

нови аптеки, което от своя страна увеличава неосигуреността със специалисти и влошава качеството на услугите.

- Недалновидната политика на откриване на нови Фармацевтични факултети, ще доведе до сериозен дисбаланс по отношение на търсенето и предлагането на работна сила в сектора.
- В резултат съществува реална опасност в средносрочен план да се формира излишък от магистър-фармацевти на пазара на труда.
- При тези условия именно фармацевтите във възрастовата група от 25-40 години е най-вероятно да потърсят реализация извън границите на страната.
- Диверсификацията на учебния процес в различни звена за средна по територия държава като България е ненужна инвестиция, която ще доведе до излишни административни разходи и ще е в разрез с установените практики в държавите-членки на ЕС;
- В политиката за развитие на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас, утвърдена със Заповед № РД09-843/12.04.2023 г. на министъра на образованието и науката, не присъства развитие на обучението по Фармация. Университът се разглежда като потенциал за кадри в областта на туризма и икономиката.

Във връзка с изложеното и на основата на задълбочения анализ на данните за състоянието на професията „магистър - фармацевт“ към 2024 г. в България, БФС не намира за необходимо и оправдано увеличаването на броя на обучаваните студенти, чрез създаване на факултет по Фармация към Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас.